

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

PERUSOPETUKSEEN VALMISTAVA OPETUS

2012

SISÄLTÖ

Farihan

Madimo

Phiphi

Qalid

Rebecca

Yasmin

- 3 ... Mitä perusopetukseen valmistava opetus on?
- 7 ... Tavoitteet ja keskeiset sisällöt
- 17 ... Oppilaan oma opinto-ohjelma
- 18 ... Yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa
- 20 ... Oppimisen ja koulunkäynnin tuki
- 24 ... Arviointi ja todistukset
- 25 ... Hyödyllisiä materiaaleja ja linkkejä
- 27 ... Lisätietoja

MITÄ PERUSOPETUKSEEN VALMISTAVA OPETUS ON?

Esi- ja peruskouluikäisille maahanmuuttajataustaisille lapsille voidaan järjestää perusopetukseen valmistavaa opetusta perusopetuslain (628/1998) mukaisesti. Sitä voidaan antaa tarvittaessa myös maahanmuuttajataustaisille nuorille ja aikuisille.

Valmistava opetus on tarkoitettu kaikille niille, joiden suomen tai ruotsin kielen taito ei riitä eri oppiaineiden opiskelemiseen perusopetuksen ryhmässä. Eri syiden vuoksi myös oppilaan opiskeluvalmiudet voivat tarvita harjaantumista. Opetukseen voivat osallistua sekä vasta maahan muuttaneet että Suomessa syntyneet maahanmuuttajataustaiset.

Opetusta on mahdollista järjestää aina, kun kunnassa on opetukseen oikeutettuja maahanmuuttajataustaisia oppilaita. Valmistavaan opetukseen osallistuminen ei edellytä oleskelulupaa.

Valmistavan opetuksen antaminen rahoitetaan oppilaskohtaisella valtionosuudella. Opetuksen järjestäjälle maksetaan perusopetuksen kotikuntakorvauksen perusosa kaksinkertaisena ilman kunnan rahoitusosuutta. (Rahoituslaki 12 §).

Opetuksen laajuus

Perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuus vastaa yhden lukuvuoden oppimäärää. Opetusta annetaan 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille oppilaille vähintään 1000 tuntia. Siirtymisestä perusopetukseen keskustellaan yhteistyössä huoltajien sekä oppilasta opettavien opettajien, koulun oppilashuoltoryhmän ja maahanmuuttajataustaisten oppilaiden koulusijoitusta koordinoivien henkilöiden kanssa. Moniammatillisella yhteistyöllä varmistetaan oppilaalle soveltuvin koulupaikka sekä tarvittavien tukitoimien saatavuus.

Mikäli oppilaalla on riittävät valmiudet, hänellä on oikeus siirtyä perusopetukseen jo ennen valmistavan opetuksen tuntimäärien täyttymistä.

Opetusryhmät

Opetuksen järjestäjä päättää perusopetukseen valmistavan opetuksen opetusryhmien muodostamisesta. Opetusta suunniteltaessa ja järjestettäessä varmistetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisten ja oppilaan omassa opinto-ohjelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen. Opetusryhmät muodostetaan sekä oppilaiden ikäkauden että muiden oppimisen edellytysten mukaisesti. Ryhmäjaon ja oppilasryhmän koon tulee edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä.

Opetusryhmän kokoa säätelee se, että ryhmässä jokaisella tulee olla mahdollisuus saavuttaa ne tavoitteet ja sisällöt, jotka valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteissa on määritelty. Opetushallitus suosittelee, että valmistavan opetuksen ryhmäkoko ei ylitä 8–10 oppilasta, mutta opetuksen järjestäjä määrittelee paikallisesti opetusryhmän maksimiryhmäkoon.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen perusteet on tehty ryhmämuotoista opetusta ajatellen. Koska valmistavan opetuksen valtionosuus on oppilaskohtainen, on mahdollista järjestää valmistavaa opetusta myös yhdelle oppilaalle.

Paikallinen opetussuunnitelma

Valmistavan opetuksen paikallisen opetussuunnitelman laatimisesta vastaa opetuksen järjestäjä. Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmassa kuvataan opetuksen tavoitteet ja opetusjärjestelyt sekä periaatteet oppilaan oman opinto-ohjelman laatimiseksi. Lisäksi määritellään oppilashuollon ja siihen liittyvän yhteistyön järjestäminen sekä yhteistyö esi- ja perusopetuksen, kotien ja muiden tahojen kanssa. Erikseen määritellään tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opetus sekä ohjaustoiminta ja erilaiset oppimisympäristöt oppimisen tukena. Lisäksi kuvataan oppilaan arviointia ja todistuksia.

TAVOITTEET JA KESKEISET SISÄLLÖT

- Tavoitteena on edistää oppilaan suomen tai ruotsin kielen taitoa, tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa tarvittavia valmiuksia esi- tai perusopetukseen siirtymistä varten.
- Opetusta annetaan perusopetuksen oppiaineissa ja mahdollisuuksien mukaan omassa äidinkielessä oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellyllä tavalla.
- Koulun pedagogisissa järjestelyissä ja opetuksessa huomioidaan, että oppilaat ovat iältään, opiskeluvalmiuksiltaan ja taustoiltaan erilaisia. Myös opettajien välinen yhteistyö on tärkeää.
- Luku- ja kirjoitustaidottomille oppilaille tarjotaan taito- ja ikätasolle soveltuvaa opetusta.
- Valmistavan opetuksen pääpaino on suomi tai ruotsi toisena kielenä -opetuksessa: kielitaidon tasojen kuvausasteikolla tasot A1.3–A2.1 kuvaavat keskimäärin osaamista opetuksen päättyessä.

- Oman äidinkielen opetuksen tavoitteena on äidinkielen hallinnan tukeminen ja kulttuuri-identiteetin kehittyminen.
- Muita kieliä opetetaan kunnan kieliohjelman mukaisesti.
- Muut opinnot voivat sisältää kokemuksellisia ja toiminnallisia oppimisympäristöjä, monipuolisia opetusmenetelmiä ja kielen käyttöä eri kommunikaatioympäristöissä. Tavoitteena on kyky toimia itsenäisesti ja yhteisössä sekä valmius elinikäiseen oppimiseen.

Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on ennen kaikkea edistää oppilaan suomen tai ruotsin kielen taitoa. Valmistavan opetuksen pääpaino onkin suomi tai ruotsi toisena kielenä -opetuksessa.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2009) oppilaan suomen kielen taitoa arvioidaan kielitaidon tasojen kuvausasteikolla, jonka tasot A1.3–A2.1 kuvaavat keskimäärin osaamista valmistavan opetuksen päättyessä.

**SUOMEN KIELI ON MAAHANMUUTTAJATAUSTAISILLE OPPILAILLE
SEKÄ OPPIMISEN KOHDE ETTÄ VÄLINE.**

Valmistavassa opetuksessa keskitytään oppilaan taitotason ja edellytysten mukaisen kielitaidon opettamiseen. Aivan alussa tarvitaan aakkosia ja lukusanoja. Opetuksessa käsiteltävät teemat liittyvät ihmiseen ja hänen lähipiiriinsä (henkilötiedot, perhe, asuminen, ruoka ja vaatteet). Kanssakäymiseen liittyvät fraasit ovat tärkeitä (tervehtiminen, kiittäminen ja pyytäminen). Liikkuminen ja asiointi ovat tärkeitä suomalaisessa yhteiskunnassa eläessä (kulkuvälineet, kauppa ja puhelin). Määrään, hintaan ja aikaan liittyvät sisällöt tukevat monia arkipäivän toimintoja (viikonpäivät, kuukaudet sekä kello). Lisäksi hyödyllisiä teemoja alussa ovat värit ja perusadjektiivit sekä kehon osat ja sairaudet.

Erityisen tärkeitä ovat kouluun ja eri oppiaineisiin liittyvät käsitteet ja fraasit. Lisäksi on hyvä käsitellä suomalaista kulttuuria, esimerkiksi juhlapyyhiä ja tapoja sekä luontoa ja ympäristöä.

Keskeiset sisällöt

Kuullun ymmärtämisessä ja puhumisessa on keskeistä suomen kielen ääntämisen harjoittelu, kysymysten ja vastausten harjoittelu, perus-sanaston kartuttaminen sekä erityisesti suullisen ilmaisun harjoittaminen.

Lukemisessa ja luetun ymmärtämisessä keskitytään lukemaan arkielämän ja koulun kannalta keskeisiä sanoja, lauseita ja lyhyitä tekstejä. Opiskellaan suomen kielen isot ja pienet kirjaimet, kirjain-äännevastaavuuden periaate, äänteiden yhdistäminen toisiinsa ja tavujen rakentuminen. Ääntämiseen ja erityisesti oppilaan äidinkielestä puuttuvien äänteiden harjoitteluun ja oppimiseen kannattaa kiinnittää erityistä huomiota.

Opiskellaan myös oikea lukusuunta sekä harjoitellaan suomen kielen sanojen ja lauseiden lukemista äänne- ja tavutasolta edeten kohti sana-, lause- ja tekstitasoa.

Kirjoittamisessa keskeisiä sisältöjä ovat isojen ja pienten kirjainten kirjoittamisen opettelu sekä suomen kielen keskeisten äännepiirteiden kirjoittamisen harjoittelu (pitkät ja lyhyet vokaalit, yksinäis- ja kaksoiskonsonantit, diftongit).

Motoristen taitojen harjoittelu on myös tarpeen, jos hienomotoriset taidot ovat kehittymättömiä.

OMA ÄIDINKIELI ON SYDÄMEN, TUNTEIDEN, IDENTITEETIN JA AJATTELUN KIELI.

Osaamisen taso valmistavan opetuksen päättyessä

Tasolla A1.3 oleva oppilas osaa kysyä joitakin perusasioita, pystyy reagoimaan yksinkertaisiin kysymyksiin ja kehotuksiin, ymmärtää sanoja ja tekstin osia, osaa kirjoittaa lyhyitä viestejä sekä osaa nimetä asioita. Tasolla A2.1 oppilas puolestaan osaa jo esittää pyyntöjä ja toiveita sekä tiedustella asioita. Hän osaa myös esittää kielteisen ja myönteisen mielipiteen ja käyttää tunne-, asenne- ja kohteliaisuusfraaseja. Tällä tasolla oppija myös alkaa vähitellen soveltaa oppimaansa viestinnässä sekä osaa kirjoittaa peruslauseita tutuista aiheista.

Äidinkieli on perusoikeus. Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus kehittää ja ylläpitää omaa äidinkieltään ja kulttuuriaan. Kieli vahvistaa kulttuurista identiteettiä, oman kulttuurin tuntemusta ja siteitä omaan kieliyhteisöön.

Valmistavan opetuksen alkaessa oma-kielinen tuki auttaa eri oppiaineissa opeteltavan

aineksen omaksumista. Opetussuunnitelman perusteissa on erityisesti painotettu oman äidinkielen opetuksen merkitystä.

Oppilaan oman äidinkielen kehittymistä tulisi tukea myös silloin, jos varsinaista kielen opetusta ei ole mahdollista valmistavassa opetuksessa järjestää. Esimerkiksi yhdessä perheen kanssa voidaan suunnitella oppimistilanteita ja -kokonaisuuksia, joissa oppilas harjoittelee eri aihepiirien käsitteitä, asioiden ja ilmiöiden syy- ja seuraussuhteita sekä opiskelussa tarvittavaa perussanastoa. Näin oman äidinkielen sanavarasto saa monipuolista harjoitusta erilaisissa kielenkäyttötilanteissa.

Vieraat kielet

Kunkin oppilaan kielellisten valmiuksien ja tarpeiden perusteella päätetään, sisältyykö hänen opinto-ohjelmaansa vieraiden kielten opiskelua perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana.

Oppilaalla voi olla aikaisempia englannin tai muun kielen opintoja, jolloin hänen on mahdollista jatkaa opintojaan oman ikäluokkansa opetusryhmään integroituneena. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilas voi opiskella vierasta kieltä yhdessä oman ikäluokkansa tai luokka-asteensa kanssa myös silloin, kun hän hallitsee kyseisen kielen puhekielenä.

Valmistavassa opetuksessa vieraan kielen opetus voidaan aloittaa joustavasti esimerkiksi joillakin kyseisen kielen elementeillä: käyttämällä tavallisimpia puhekielen fraaseja, opettelemalla muuhun opiskeluun sopiva laulu, hyödyntämällä verkosta löytyvää materiaalia tms.

Vieraiden kielten opiskelua voidaan tukea oppilaan omalla äidinkielellä, omakielisellä opetusmateriaalilla ja esimerkiksi muodostamalla samaan kieliryhmään kuuluvien oppilaiden opetusryhmiä.

Muut oppiaineet

Lähtömaassaan säännöllisestikin koulua käyneen oppilaan opinnot poikkeavat usein suomalaisessa peruskoulussa opiskeltavista oppiaineista ja niiden sisällöistä. Jos oppilas hallitsee opiskelutaidot ja oppisisällöt, pääpaino on silloin oppilaan tietojen täydentämisessä sekä sisältöjen ja oppiaineisiin liittyvien termien omaksumisessa suomen kielellä.

Valmistavan opetuksen aikana muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja sisällöt noudattavat soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä.

Opetuksessa tulisi ottaa huomioon, että opetellaan työskentelytapoja ja -menetelmiä erilaiset uskonnolliset ja eettiset näkemykset huomioon ottaen ja niitä kunnioittaen. Opetuksessa on tarkoituksenmukaista käyttää joustavasti erilaisia opetusmateriaaleja ja -menetelmiä oppilaan omassa opinto-ohjelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Luku- ja kirjoitustaidottomat nuoret

Luku- ja kirjoitustaidottomat maahanmuuttajanuoret muodostavat haasteellisen ryhmän perusopetukseen valmistavaa opetusta suunniteltaessa ja järjestettäessä. Kyseessä on yleensä sekä vähäinen koulunkäyntitausta että suomalaisesta poikkeava kulttuurinen tausta, oppimisen kannalta oleelliset, jo ohitetut herkkyykskaudet ja lisäksi ikäkauteen liittyvät oppijan oman identiteetin muutospaineet uudessa tilanteessa. Mikäli nuoria on riittävän suuri määrä kunnassa, voi olla perusteltua perustaa näille nuorille oma ryhmä. Opetus tulee aloittaa perusasioista ottaen kuitenkin huomioon oppilaan ikätaso ja tiivis yhteys arkielämään. Opettajan rooli oppijan kotoutumisen tukijana korostuu enemmän kuin alkuopetusikäisillä oppilailla, joilla on enemmän aikaa kotoutumiseensa.

OPPILAAN OMA OPINTO-OHJELMA

Valmistavaa opetusta varten ei ole määritelty valtakunnallista tuntijakoa eikä oppimäärää, joten oppilaalle tulee laatia yhteistyössä huoltajien kanssa oma opinto-ohjelma. Se voi olla osa oppilaan kotoutumissuunnitelmaa. Oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellään eri oppiaineiden laajuudet ja sisällöt, oppilaan integroiminen ikätasoa vastaaviin esi- tai perusopetuksen suomenkielisiin opetusryhmiin sekä huomioidaan kotoutuminen, opetuskielen kehittyminen ja oppiaineiden sisältöjen omaksuminen.

Lapsen tai nuoren aikaisemmat elämänvaiheet vaikuttavat siihen, miten opetuksen tavoitteet ja sisällöt asetetaan. Lapsi, joka on omassa maassaan käynyt koulua vain satunnaisesti ja jonka huoltajien kouluopinnot ovat puutteellisia, tarvitsee alkuvaiheessa ennen kaikkea koulunkäynnin sekä opiskelun sujumiseen liittyvien perusasioiden harjoittelemista. Ikätasosta riippumatta suomalaisen koulumaailman käytänteet ovat tärkeää opeteltavaa lähes kaikille muista kulttuureista tulleille oppilaille.

YHTEISTYÖ ESI- JA PERUSOPETUKSEN KANSSA

Opetussuunnitelman perusteiden mukaan oppilaan integroiminen esi- ja perusopetukseen on valmistavan opetuksen aikana erityisen tärkeää. Koulun pedagogisissa järjestelyissä ja

opetuksen suunnittelussa otetaan huomioon, että valmistavan opetuksen oppijat ovat iältään, opiskeluvalmiuksiltaan ja taustaltaan erilaisia. Opetusjärjestelyt suunnitellaan ja opetusta eriytetään sekä oppilaiden ikä- että kehitysvaiheiden mukaisesti.

Valmistavan opetuksen yhtenä tavoitteena on antaa tarvittavia valmiuksia perusopetukseen siirtymistä varten. Oppilaalle annetaan opetusta perusopetuksen oppiaineissa ja opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Tämä korostaa valmistavan opetuksen opettajan ja esi- ja perusopetuksen opettajien yhteistyön merkitystä.

Integrointi esi- ja perusopetukseen

Integroinnin esi- ja perusopetuksen opintoihin voi aloittaa heti valmistavan opetuksen alkaessa. Integroinnista vastaa valmistavan opetuksen opettaja, mutta yhteistyö vastaanottavan opettajan kanssa on ensiarvoisen tärkeää sekä suunnittelu- että arviointivaiheessa. Integrointia suunniteltaessa otetaan huomioon oppilaan tiedot, taidot ja vahvuusalueet. Myös oppilaan harrastuneisuus esimerkiksi taito- ja taideaineissa voidaan huomioida. Integrointi kannattaa yleensä aloittaa sellaisista oppiaineista, joissa kielitaito ei ole etusijalla.

OPPIMISEN JA KOULUNKÄYNNIN TUKI

Jokaisella oppilaalla on oikeus tukiopeutukseen. Valmistavassa opetuksessa on tärkeää mahdollisen tehostetun tai erityisen tuen tarpeen varhainen tunnistaminen ja tukitoimien käynnistäminen. Moniammatillinen yhteistyö myös huoltajien kanssa on ensiarvoisen tärkeää, sillä heillä on tietoa oppilaan kasvusta ja kehityksestä sekä mahdollisista aikaisemmista oppimiseen liittyneistä haasteista.

Kodin ja koulun yhteistyö

Kodin ja koulun vuorovaikutuksen ja yhteistyön edellytyksenä on molemminpuolinen vastavuoroisuus sekä tarpeelliset ja riittävät tiedot toinen toisistaan. Koulun ja opettajan kannalta koulun saamat perustiedot

eivät ole valmistavan opetuksen järjestämisen näkökulmasta useinkaan riittäviä, vaan niiden lisäksi tarvitaan läheistä yhteistyötä oppilaan huoltajien kanssa.

Myös oppilaan huoltajien tulee pystyä ymmärtämään koulusta saatava tieto. Tiedon käsittelylle on sen vuoksi annettava aikaa sekä mahdollisuus keskustelulle ja kysymyksille.

Oppilashuolto

Oppilashuollon palvelut on tarkoitettu myös valmistavan opetuksen oppilaille. Valmistavan opetuksen oppilaiden lisähaasteena on se, että oppilaat saattavat samanaikaisesti työstää sekä maahanmuuttoon liittyviä asioita että omaan ikäkauteensa kuuluvia kasvamisen prosesseja. Käytännön tilanteissa voidaan hyödyntää kulttuuritulkkeina esimerkiksi oman äidinkielen opettajia. He voivat avartaa oppilashuoltoryhmän näkökulmaa ja auttaa ymmärtämään oppilaan elämäntilanteen taustoja ja myös tarjota konkreettisia ratkaisuehdotuksia eri tilanteisiin. Myös erilaisissa oppimiseen liittyvissä ongelmissa heiltä voi saada tarkempaa tietoa oppilaan osaamisen tasosta.

Oppilaanohjaus

Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden ja heidän perheidensä perehdyttäminen ja opastus monipuolisen suomalaisen koulujärjestelmän erilaisiin vaihtoehtoihin on ensiarvoisen tärkeää. Sekä oppilaiden että huoltajien tulee saada tietoa siitä, mitä seurauksia eri opintojen valinnoilla ja ratkaisuilla on jatko-opintoja ajatellen. Tämä koskee erityisesti perusopetuksen päättövaiheessa Suomeen muuttaneita oppilaita.

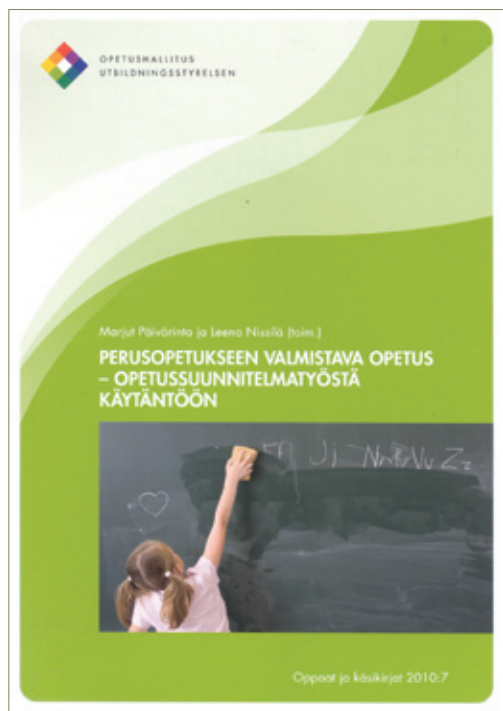

ARVIOINTI JA TODISTUKSET

Valmistavan opetuksen päättyessä oppilaalle annetaan osallistumistodistus, jossa kuvataan opetuksen laajuutta ja sisältöä sekä oppilaan edistymistä. Valmistavan opetuksen oppilasta ei arvioida numeerisesti, vaan arviointi on sanallista ja oppilaan itsearviointiin edellytyksiä kehittävää. Oppilaan suomen kielen taitoa arvioidaan kielitaidon tasojen kuvausasteikon avulla.

Perusopetuksen opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana

Oppilaan omaan opinto-ohjelmaan voi kuulua perusopetuksen oppimäärän mukaisia eri oppiaineiden opintoja. Oppilas voi saada todistuksen opintojen hyväksytystä suorittamisesta osallistumalla erityiseen tutkintoon (PoL 38 §). Tutkinnossa selvitetään, miten oppilaan tiedot ja taidot vastaavat perusopetuksen oppimäärän mukaista osaamista kyseisessä oppiaineessa. Opinnot arvioidaan suhteessa opetussuunnitelman perusteiden ja paikallisen opetussuunnitelman tavoitteisiin.

HYÖDYLLISIÄ MATERIAALEJA JA LINKKEJÄ

Kirjoja ja muita julkaisuja

- Arvonen, Anu – Katva, Liisa – Nurminen, Anne 2010: *Maahanmuuttajien oppimisvaikeuksien tunnistaminen*. PS-kustannus.
- Cantell, Hannele 2010: *Ratkaiseva vuorovaikutus. Pedagogisia kohtaamisia lasten ja nuorten kanssa*. PS-kustannus.
- Gyekye, Marjaana – Kurki, Riikka – Muukkonen, Minna 2010: *Avainsanoja S2*. Tammi.
- Harju, Heidi 2006: *Kielitaito pubkeaa kukkaan*. Folkhälsan.
- Klemelä, Kirsi – Tuittu, Anne – Virta, Arja ja Rinne, Risto (toim.) 2011: *Vieraina koulussa? Monikulttuurinen koulu oppilaiden, vanhempien, opettajien ja rehtoreiden kokemana*. Turun yliopisto.
- Kuukka, Katri 2009: ”*Sen yhteisen hyvän löytäminen.*” *Rehtorin eettinen johtaminen monikulttuurisessa koulussa*. Tampere University Press.
- Lappalainen, Ulla – Vesterinen-Sumu, Elina 2010: *Aamu. Suomen kielen kuvasanakirja*. Opetushallitus.
- Latomaa, Sirkku (toim.) 2007: *Oma kieli kullaa kallis. Opas oman äidinkielen opetukseen*. Opetushallitus.
- Launikari, Mika – Puukari, Sauli (toim.) 2005: *Multicultural Guidance and counselling. Theoretical Foundations and Best Practices in Europe*. CIMO/University of Jyväskylä, Institute for Educational Research.
- Mertaranta, Teija – Kushtshenko, Leena 2011: *Eka suomi*. Opetushallitus.
- Nissilä, Leena – Martin, Maisa – Vaarala, Heidi – Kuukka, Ilona 2006: *Saako olla suomea? Opas suomi toisena kielenä -opetukseen*. Opetushallitus.
- Paavola, Heini 2007: *Monikulttuurisuuskasvatus päiväkodin monikulttuurisessa esiopetusryhmässä*. Helsingin yliopisto.

- Pollari, Jorma – Koppinen, Marja-Leena 2011: *Maahanmuuttajan kohtaaminen ja opettaminen*. PS-kustannus.
- Päivärinta, Marjut – Nissilä, Leena (toim.) 2010: *Perusopetukseen valmistava opetus – opetus-suunnitelmatyöstä käytäntöön*. Opetushallitus.
- Vantaan sivistystoimi 2004: *Opas vanhemmille kodin ja koulun välisen yhteistyön työkaluksi ja vanhemmuuden tukemiseksi (albanian-, somalin-, suomen-, venäjän-, vietnamin- ja vironkielinen)*.

Aiheeseen liittyviä sivustoja

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet:

http://www.oph.fi/download/48802_valmistavaops_2009.pdf

Perusopetukseen valmistava opetus – usein kysyttyä:

http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/perusopetus/kieli-_ja_kulttuuriryhmat/maahanmuuttajataustaiset_oppilaat/perusopetukseen_valmistava_opetus

www.edu.fi/maahanmuuttajat

www.mopedkoulu.fi

www.kotikieli.com

LISÄTIETOJA

Opetushallitus
PL 380
00531 Helsinki
029 533 1000
www.oph.fi

Opetushallitus
PL 380
00531 Helsinki
029 533 1000
www.oph.fi